

Sygn. akt IV Ca 644/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w S. IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dorota Curzydło

Sędziowie SO: Elżbieta Jaroszewicz, Wanda Dumanowska (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Kamila Wiśniewska

po rozpoznaniu w dniu 13 stycznia 2017 r. w S.

na rozprawie

sprawy z powództwa H. S.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego
w S. z dnia 14 lipca 2016r., sygn. akt I C 938/15

1. oddała apelację,
2. przyznaje radcy prawnemu M. R. od Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w S. kwotę 1200 (jeden tysiąc dwieście) złotych podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt IV Ca 644/16

UZASADNIENIE

Powód H. S. wniosła przeciwko pozwanemu (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, stanowiącego nakaz zapłaty wydany przez Sąd Rejonowy w S. w dniu 15.06.2009 roku w sprawie sygn. akt I Nc 1094/09. Ponadto wniosła o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych. Przyznała, że jej córka dostała kredyt na działalność gospodarczą w wysokości 16.000 zł w ratach, z czego zostało spłacone około 10.000 zł.

Pozwany nie zajął stanowiska w sprawie.

Wyrokiem zaocznym z dnia 14 lipca 2016 roku Sąd Rejonowy w S. oddalił powództwo (punkt 1 sentencji) i przyznał radcy prawnemu M. R. wynagrodzenie od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w S. w kwocie 4.428 zł, tytułem pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu (punkt 2 sentencji).

Przedmiotowe orzeczenie zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych:

Do pozwu wniesionego w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w S. sygn. akt I Nc 1094/09, z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. przeciwko M. S. i H. S., został załączony weksel wystawiony przez M. S., poręczony przez H. S.. Weksel został przeniesiony przez indos na (...) (...) (...)G..

W dniu 15.06.2009 roku Sąd Rejonowy w S. wydał w sprawie sygn. akt I Nc 1094/09 nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym nakazał pozwanym M. S. i H. S., aby zapłaciły solidarnie na rzecz powoda (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G. kwotę 35.500 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 26.03.2009 roku wraz z kwotą 419 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu albo wniosły w tymże terminie zarzuty w 2 egzemplarzach do tutejszego sądu.

Nakazowi zapłaty została nakazana klauzula wykonalności, a tytuł wykonawczy doręczono powodowi. H. S. i M. S. nie wniosła zarzutów od tego nakazu zapłaty.

Analizując zebrany w sprawie materiał dowodowy, Sąd I instancji zauważył, że na powódce ciążył obowiązek wykazania przesłanek z art. 840 § 1 k.p.c., które uzasadniałyby pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Stwierdził przy tym, że H. S. temu obowiązkowi nie podolała.

Sąd Rejonowy podniósł, że twierdzenia powódki uzasadniające żądanie pozwu zmierzały do tego, aby w sprawie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności sąd ponownie rozstrzygnął w przedmiocie zasadności żądania zapłaty zgłoszonego w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Rejonowym w S. sygn. akt I Nc 1094/09. Nie mniej powódka nie powołała się na zdarzenia, które zaistniały po powstaniu tytułu wykonawczego, ani też nie powołała się na zarzut spełnienia świadczenia czy zarzutu potrącenia.

Sądu I instancji powołując się na ugruntowane orzecznictwo wskazał, że przyjęcie, iż przepis art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c., umożliwi korektę wyników przeprowadzonego postępowania rozpoznawczego zmaterializowanych w prawomocnym wyroku, z powołaniem się na niezgłoszony lub pominięty w tym postępowaniu (prawidłowo lub błędnie) zarzut spełnienia świadczenia, nie tylko naruszałoby zasadę koncentracji materiału procesowego oraz burzyłoby konstrukcję powództwa opozycyjnego, ale przede wszystkim godziłoby w fundamentalne, aksjomatyczne wartości procesowe w postaci prawomocności materialnej orzeczeń co do istoty sprawy oraz ich powagi rzeczy osądzonej. Tym samym doszłoby do rozregulowania systemu prawa procesu cywilnego oraz zakłócenia spójności i koherentności kodeksu. Uznanie takiej wykładni za miarodajną byłoby także bezzasadnym i nieracjonalnym premiowaniem strony niedbałej, która nie strzeże swoich interesów i nie korzysta z praw przysługujących jej w czasie postępowania rozpoznawczego, nie wyłączając prawa do wnoszenia środków odwoławczych lub innych środków zaskarżenia. Przeoczenia i błędy sądu podlegają bowiem naprawie w postępowaniu odwoławczym lub kasacyjnym, a prekluzja procesowa ma charakter bezwzględny, nie może być "korygowana" w drodze powództwa przeciwegzekucyjnego.

W dalszej części rozważań Sąd Rejonowy podniósł, że zgłoszone przez powódkę wnioski dowodowe, które zmierzały do ustalenia, czy (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. przysługiwała kwota dochodzona w sprawie I Nc 1094/09, w postaci dokumentów (...) Stowarzyszenia (...) w S., oddalił albowiem nie miał znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Również jako nieprzydatny Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie powódki w charakterze strony, albowiem informacje, które udzieliła w ramach wysłuchania strony nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Sąd oddalił także wniosek o przeprowadzenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach Sądu Okręgowego w S. i aktach komorniczych, albowiem nie był możliwy do przeprowadzenia z uwagi na zniszczenie akt.

Wobec braku przesłanek, na które powoływała się powódka, przewidzianych w art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c., Sąd powództwo oddalił.

O wynagrodzeniu pełnomocnika powódki ustanowionego z urzędu orzeczono na podstawie § 6 pkt 6 w zw. z § 15 pkt 1 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Powódka zaskarżyła powyższy wyrok apelacją, domagając się jego zmiany, poprzez uwzględnienie powództwa, ewentualnie jego uchylecia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Nadto wniosła o zasądzenia na rzecz pełnomocnika procesowego z urzędu, wynagrodzenia za reprezentowanie jej w postępowaniu apelacyjnym. Skarżonemu orzeczeniu zarzuciła nieuzasadnione pominięcie zgłaszanych przez nią wniosków dowodowych o przeprowadzenie dowodu z dokumentów (...) Stowarzyszenia (...) w S. i tym samym niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, iż art. 382 k.p.c., nakłada na sąd II instancji obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz dokonania własnej, samodzielnej i swobodnej oceny, w tym oceny zgromadzonych dowodów (vide: uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1998 r., II CKN 704/97 - L.). Sąd II instancji nie ogranicza się zatem tylko do kontroli sądu I instancji, lecz bada ponownie całą sprawę, a rozważając wyniki postępowania przed sądem I instancji, władny jest ocenić je samoistnie. Postępowanie apelacyjne jest przedłużeniem postępowania przeprowadzonego przez pierwszą instancję, co oznacza, że nie toczy się on na nowo.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwolił Sądowi rozpoznającemu apelację na konstatację, że dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenia stanu faktycznego, stanowiące podstawę wydania zaskarżonego wyroku, były prawidłowe, dlatego Sąd Okręgowy przyjął je za własne, uznając, iż nie zachodzi potrzeba ich ponownego przytaczania. Nadto Sąd I instancji właściwie ocenił zebrany materiał dowodowy, kierując się przy tym zasadami logicznego rozumowania. Dokonał także prawidłowej oceny merytorycznej zgłoszonego przez powódkę żądania. W konsekwencji, zarzuty podniesione w treści apelacji, w ocenie Sądu II instancji, stanowiły jedynie gołosłowną polemikę z prawidłowymi ustaleniami i oceną Sądu Rejonowego.

Wywodom Sądu I instancji nie można zarzucić dowolności, ani przekroczenia granic logicznego rozumowania. Sąd odniósł się do podniesionych przez powódkę w toku sprawy zarzutów. Wskazał fakty, które uznał za udowodnione i na których oparł swoje rozstrzygnięcie. Odniósł się przy tym do całego zaproponowanego materiału dowodowego i wyjaśnił szczegółowo motywy, którymi kierował się.

Przechodząc do oceny zarzutów apelacji wskazać należy, iż art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., pozwala dłużnikowi, w drodze powództwa, żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Przepis ten wprowadza dodatkowe zastrzeżenia, iż w sytuacji gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne.

Przedmiotem rozpoznania w sprawie wszczętej powództwem opozycyjnym nie mogą być zdarzenia istniejące przed powstaniem tytułu korzystającego z powagi rzeczy osądzonej, gdyż wówczas jego uwzględnienie prowadziłoby do zanegowania tej powagi i zakwestionowania prawomocnych orzeczeń, co jest niedopuszczalne. Sąd rozpoznający powództwo opozycyjne jest bezwzględnie związany orzeczeniem wydanym w sprawie między wierzycielem a dłużnikiem co do ustalonego w sentencji obowiązku świadczenia. Z tego względu - przy orzekaniu na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 KPC, gdy tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie sądu - uwzględnia wyłącznie zdarzenia, które nastąpiły po wydaniu tego orzeczenia (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 11 lutego 2016 r., I ACa 1535/15 - L.).

W realiach rozpoznawanej sprawy powódka domagała się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci zaopatrzonego w klauzulę wykonalności nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, wydanego w dniu 15 czerwca 2009 roku przez Sąd Rejonowy w S. w sprawie sygn. akt I Nc 1094/09. Uzasadniając swoje żądanie przyznała, że była poręczycielem pożyczki zaciągniętej przez jej córkę M. S., która to stanowiła źródło dochodzonego od niej

przez wierzyciela zobowiązania. Nie mniej zaprzeczyła, by realizacja umowy pożyczki była zabezpieczona wekslem, na podstawie którego wydany został opisany wyżej nakaz zapłaty. Niezależnie od tego powódka stwierdziła, iż owa pożyczka została w znacznej części spłacona jeszcze przed wydaniem kwestionowanego tytułu wykonawczego.

Sąd II instancji stoi na stanowisku, iż przywołane przez powódkę zarzuty, w świetle art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., nie mogą stanowić przyczyn uzasadniających pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego pochodzącego od sądu. Nie budzi bowiem wątpliwości fakt, iż zarówno kwestie związane z wekslem, na podstawie którego wydano opisany wyżej nakaz zapłaty, jak i rzekoma spłata części dochodzonej wierzytelności jeszcze przez wszczęciem postępowania nakazowego, są zdarzeniami sprzed powstania tytułu korzystającego z powagi rzeczy osądzonej.

W tym miejscu należy zauważyć, że zgłoszone przez powódkę wnioski o przeprowadzenie dowodu z dokumentów (...) Stowarzyszenia (...) w S. zmierzały do ustalenia okoliczności, które miały miejsce jeszcze przed wydaniem kwestionowanego przez nią nakazu zapłaty. Jak wyżej wyjaśniono, nie mogły one mieć znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Stąd też zasadnym było ich nieuwzględnianie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację, nie znajdując podstaw do jej uwzględnienia (punkt 1 sentencji).

O wynagrodzeniu radcy prawnego reprezentującego powódkę w postępowaniu apelacyjnym orzeczono na podstawie § 16 ust. 1 pkt 1, § 8 pkt 6 i § 4 ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia MS z dnia 22 października 2015r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.